

Natuurdoelanalyse Natura 2000-gebied Zwarte Meer

verkort

Eindconcept

Sweco Nederland B.V. 30129769
Onderwerp Verkorte natuurdoelanalyse Natura
2000-gebied Zwarte Meer
Projectnummer 51014441
Klant Rijkswaterstaat
Auteur Tessa Driessen,
Robin van Buijtenen, René van Dijk
Gecontroleerd door René van Dijk
Foto voorblad Zwarte Meer – Wikimedia
Commons
Datum 08-05-2023
Vrijgegeven door
Document referentie NL23-648800269-47003

.....
.....
.....

Inhoudsopgave

1	Achtergrond en doelstelling	4
2	Beschrijving Natura 2000-gebied Zwarte Meer	4
	2.1 Instandhoudingsdoelstellingen	4
3	Huidige en toekomstige stikstofdepositie	6
4	Conclusie	8
5	Referenties	9

1 Achtergrond en doelstelling

Voor ieder in het Programma Stikstofreductie en Natuurverbetering (PSN) opgenomen Natura 2000-gebied wordt een natuurdoelanalyse (NDA) opgesteld. In het PSN is aangegeven dat er in 11 voortouwgebieden van het Ministerie van Infrastructuur en Waterstaat (IenW) stikstofgevoelige habitattypen aanwezig zijn. Hier moet een NDA voor opgesteld worden. Voor de gebieden zonder stikstofknelpunt, oftewel waar geen (naderende) overbelasting van stikstof aan de orde is, wordt een verkorte NDA opgesteld. Deze bestaat uit een AERIUS-berekening en korte onderbouwing. Eén van deze gebieden waarvoor dat geldt is het Natura 2000-gebied Zwarte Meer.

2 Beschrijving Natura 2000-gebied Zwarte Meer

Het Zwarte Meer is een ondiep meer met een aquatische flora en fauna, die geleidelijk een herstel laten zien na jaren van eutrofiëring en verontreiniging. Aan de zuidzijde ligt een uitgebreide moerasgordel. Dankzij de wisselende waterpeilen en gericht beheer bevindt zich hier een uitgestrekte zone met waterriet, waarin diverse moerasvogels broeden. Samen met het gehele IJsselmeergebied is het een belangrijk leefgebied voor (doortrekkende en overwinterende) watervogels en voor aan meren gebonden habitattypen en soorten (natura2000.nl).

2.1 Instandhoudingsdoelstellingen

In tabel 2.1 worden de instandhoudingsdoelstellingen weergegeven voor de habitattypen en Habitat- en Vogelrichtlijnsoorten waarvoor het gebied is aangewezen.

Tabel 2.1 Instandhoudingsdoelstellingen voor het Natura 2000-gebied Zwarte Meer (natura2000.nl). (a) habitattypen, (b) habitatrichtlijnsoorten, (c) broedvogels, en (d) niet-broedvogels

(a) Habitattypen

Habitatcode	Habitatype	Status doel	Oppervlakte ¹	Kwaliteit ¹
H3140	Kranswierwateren	definitief	=	=
H3150	Meren met krabbenscheer en fonteinkruiden, buiten afgesloten zeearmen	definitief	>	>
H6430B	Ruigten en zomen (harig wilgenroosje)	definitief	=	=
H6510B	Glanshaver- en vossenstaarthooilanden (grote vossenstaart)	definitief	>	>

1: doelstelling voor oppervlakte en/of kwaliteit: behoud: =, uitbreiding: >

(b) Habitatrichtlijnsoorten

Soortcode	Soortnaam	Status doel	Populatie	Omvang leefgebied ¹	Kwaliteit leefgebied ¹
H1134	Bittervoorn	definitief	=	=	=
H1145	Grote modderkruiper	definitief	=	=	=

Soortcode	Soortnaam	Status doel	Populatie	Omvang leefgebied ¹	Kwaliteit leefgebied ¹
H1149	Kleine modderkruiper	definitief	=	=	=
H1318	Meervleermuis	definitief	=	=	=
H1163	Rivierdonderpad	definitief	=	=	=

1: doelstelling voor omvang en/of kwaliteit: behoud: =

(c) Broedvogels

Soortcode	Soortnaam	Status doel	Aantal broedparen	Omvang leefgebied ¹	Kwaliteit leefgebied ¹
A298	Grote karekiet	definitief	40	>	>
A119	Porseleinhoen	definitief	7	>	>
A029	Purperreiger	definitief	20	>	>
A295	Rietzanger	definitief	270	=	=
A021	Roerdomp	definitief	6	>	>
A292	Snor	definitief	50	>	>

1: doelstelling voor omvang en/of kwaliteit: behoud: =, uitbreiding/verbetering: >.

(d) Niet-broedvogels

Soortcode	Soort	Status doel	Populatie	Instandhoudings-doelstelling	Omvang leefgebied ¹	Kwaliteit leefgebied ¹
A017	Aalscholver	definitief	330	Foerageergebied	=	=
A005	Fuut	definitief	170	Foerageergebied	=	=
A043	Grauwe gans	definitief	630	Slaap- en rustplaats en foerageergebied	=	=
A156	Grutto	definitief	behoud	Slaap- en rustplaats	=	=
A037	Kleine zwaan	definitief	2	Slaap- en rustplaats en foerageergebied	=	=
A041	Kolgans	definitief	740	Slaap- en rustplaats en foerageergebied	=	=
A051	Krakeend	definitief	90	Foerageergebied	=	=
A061	Kuifeend	definitief	1700	Foerageergebied	=	=
A034	Lepelaar	definitief	3	Foerageergebied	=	=
A125	Meerkoet	definitief	1800	Foerageergebied	=	=
A054	Pijlstaart	definitief	10	Foerageergebied	=	=
A056	Slobeend	definitief	10	Foerageergebied	=	=
A050	Smient	definitief	1300	Slaap- en rustplaats	=	=
A059	Tafeleend	definitief	240	Foerageergebied	=	=
A702	Toendrarietgans	definitief	behoud	Slaap- en rustplaats	=	=
A052	Wintertaling	definitief	470	Foerageergebied	=	=
A197	Zwarte stern	definitief	10	Foerageergebied	=	=

1: doelstelling voor omvang en/of kwaliteit: behoud: =

Habitattypen en leefgebieden van soorten zijn stikstofgevoelig wanneer de Kritische Depositie Waarde (KDW) kleiner is dan 2 400 mol/ha/jaar (van Dobben et al. 2012). Alleen het habitatype H6510B Glanshaver- en vossenstaartheilanden (grote vossenstaart) is stikstofgevoelig (Rijkswaterstaat 2017). De overige habitattypen zijn niet gevoelig voor stikstofdepositie en met zekerheid is vastgesteld dat stikstofgevoelige leefgebieden niet relevant zijn voor de aangewezen soorten (oordeel PAS programma 17 dec 2017 bijlage 3¹).

¹ <https://wetten.overheid.nl/BWBR0036751/2017-12-18>

Er zijn daarom geen leefgebiedkaarten opgenomen in Aerius. En er is daarom geen verdere uitwerking van herstelmaatregelen voor het behalen van het doelbereik nodig voor stikstofgevoelige leefgebieden in het Zwarte Meer.

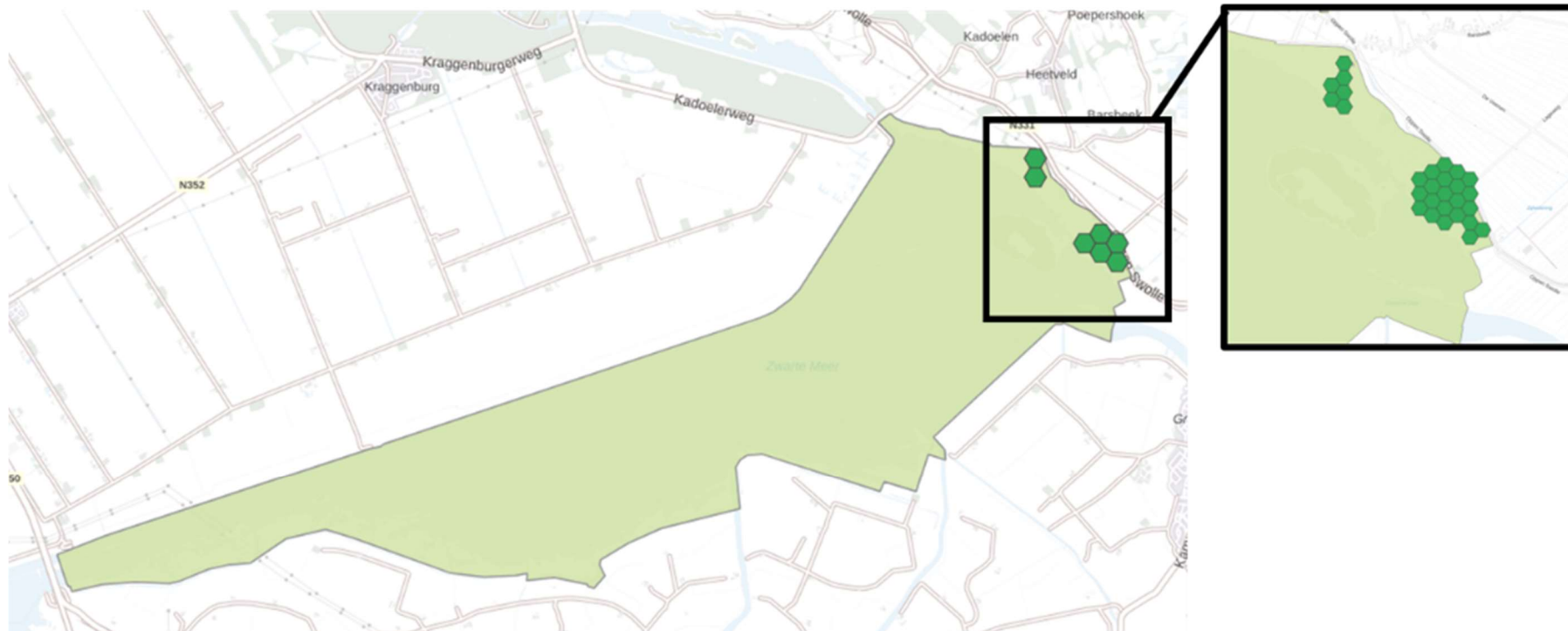
3 Huidige en toekomstige stikstofdepositie

De KDW voor het habitatype H6510B Glanshaver- en vossenstaarthooilanden (grote vossenstaart) van 1 571 mol N/ha/jaar wordt in de huidige situatie niet overschreden door de achtergronddepositie.

Uit figuur 3.1 blijkt dat de KDW in de huidige situatie (2020) in het gebied Zwarte Meer nergens wordt overschreden. Ook in de komende jaren wijzigt de KDW volgens AERIUS M22 niet zodanig dat die zal worden overschreden: in alle drie jaren (2020, 2025 en 2030) is er geen sprake van overschrijding van de KDW (op alle locaties >70 mol N/ha/jaar onder de KDW; AERIUS Monitor M22, versie 26 januari 2023).

Figuur 3.2 toont de berekende depositietrend (verwachte depositie en spreiding) voor het habitatype H6510B in het gebied in de jaren 2018-2030. Uit AERIUS M22 blijkt dat de depositie richting 2030 verder afneemt.

Figuur 3.1 Afstand tot de KDW van stikstofdepositie binnen het stikstofgevoelige habitatype H6510B Glanshaver- en vossenstaartheoïlanden (grote vossenstaart) per hexagoon in de huidige situatie (2020) (AERIUS Monitor M22). Het habitatype komt binnen het gebied alleen op de weergegeven locatie voor. De donkergroene hexagonen geven aan dat de achtergronddepositie op >70 mol N/ha/jaar onder de KDW blijft. De licht groene arcering geeft de begrenzing van het Natura 2000-gebied weer.

Figuur 3.2 Links: de ontwikkeling van stikstofdepositie (in mol N/ha/jaar) voor het habitattype H65140B Glanshaver- en vossenstaarthooilanden (grote vossenstaart) in het gebied Zwarte Meer over de periode 2018-2030. De roze balk in het midden van de staven is het gewogen gemiddelde van de depositie. Het getal boven de staven is het 90-percentiel van de voorkomende depositiewaarden en het getal onderin de staven is het 10-percentiel van de voorkomende depositiewaarden binnen het habitattype. Rechts: de mate van overbelasting door stikstof per habitattype. Het percentage van het oppervlakte van het habitattype waarvoor de achtergronddepositie de KDW overschrijdt. Bron: AERIUS M22.

H6510B Glanshaver- en vossenstaarthooilanden (grote vossenstaart) (KDW 1 571 mol N/ha/jaar)

De gemiddelde stikstofdepositie, en ook het 90-percentiel, ligt aanzienlijk onder de KDW. De depositie neemt bovendien richting 2030 volgens AERIUS M22 verder af zonder aanvullende bronmaatregelen. In de huidige situatie en richting 2030 is er op geen enkele locatie sprake van een overschrijding van de KDW.

4 Conclusie

In de huidige situatie wordt de KDW van het enige stikstofgevoelige habitattype (H6510B Glanshaver- en vossenstaart hooilanden, grote vossenstaart) in het Zwarte Meer niet overschreden door de achtergronddepositie. De depositie zal in de komende jaren naar verwachting verder afnemen, zodat ook dan stikstofdepositie geen knelpunt zal vormen voor het behalen van de instandhoudingsdoelstellingen voor de habitattypen of soorten waarvoor dit gebied is aangewezen.

5 Referenties

Programma aanpak stikstof 2017 [wetten.nl - Regeling - Vaststellingsbesluit programma aanpak stikstof - BWBR0036751](https://wetten.nl/Regeling-Vaststellingsbesluit-programma-aanpak-stikstof-BWBR0036751) (overheid.nl)

Rijkswaterstaat. 2017. Natura 2000 Beheerplan IJsselmeergebied 2017-2023 - Zwarte Meer.

van Dobben, H.F., R. Bobbink, D. Bal, and A. van Hinsberg. 2012. *Overzicht van kritische depositiewaarden voor stikstof, toegepast op habitattypen en leefgebieden van Natura 2000*. Alterra (Wageningen).